

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

Handläggare
Magdalena Eiger
Magdalena.Eiger@huddinge.se
Karin Särkijärvi Zettervall
Karin.Sarlijarvi-Zettervall@huddinge.se

Grundskolenämnden

Ärendebalans avseende pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling/incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden

Förslag till beslut

Nämnden har tagit del av Ärendebalans avseende pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling/incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden.

Beskrivning av ärendet

Ärendebalansen avser en sammanställning av pågående och avslutade ärenden rörande incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden och inkluderar en jämförelse med läsåren 2019/2020 och 2020/2021.

Ärendebalans redovisas som information till nämnden vid nämndens sammanträden i juni och december.

Incidentrapporter rörande kränkande behandling

I Skollagen (2010:800) skärptes kravet på att skolhuvudmannen ska informeras om incidenter.

- Det ska finnas rutiner för hur information/anmälan mellan huvudman, personal, barn, elever och vårdnadshavare ska ske då någon i verksamheten får kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- Ansvarsfördelningen mellan huvudmannen och rektor ska vara tydlig.
- En utredning ska allsidigt belysa vad som har inträffat och analysera orsakerna till detta samt omfatta både den eller de som kan ha utövat kränkningen och den som har blivit utsatt för den.
- Utredningen ska ledas av rektorn eller någon med motsvarande ledningsfunktion om någon i personalen misstänks för att ha utsatt ett barn eller en elev för trakasserier eller kränkande behandling.
- I varje enskilt fall ska en bedömning göras om en anmälan till andra myndigheter ska ske.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

- Det finns en tydlig rekommendation från Skolverket att dokumentera alla incidenter i skolan. Utredning ska ske så snart en misstanke finns eller att en elev uppfattar sig utsatt vilket innebär att incidenter utreds oavsett om det är en kränkande behandling eller inte i skollagens mening.
- Riktlinjer för skollagsreglerade verksamheters arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för grundskolans verksamhetsområde är beslutade av grundskolenämnden.

Det stöd som utgår från förvaltningen är uppbyggt kring de lagstyrda delarna om arbetet mot kränkande behandling och kravet på att det ska finnas rutiner för mottagande och utredande av klagomål som riktas mot verksamheterna.

Ett digitalt strukturstöd har utvecklats för att säkerställa att lagstadgad anmälningsskyldighet från personal till rektor och vidare från rektor till huvudman följs samt att nödvändig dokumentation i samband med utredningar sker. Samtliga grundskolor använder det digitala strukturstödet och på varje skola finns en av rektor utsedd utredningsgrupp. Förvaltningen följer kontinuerligt upp skolornas arbete och återkopplar i såväl enskilda individärenden som genom utbildningsinsatser rörande lagstiftning, uppdrag och konkret arbete.

Antal incidentrapporter

Förvaltningen har gjort en jämförelse av läsårsstarten mellan läsåren 2019/2020, 2020/2021 och 2021/2022.

Kommunala skolenheter	Antal incidentrapporter	Varav elev-elev	Varav vuxen-elev	Planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
15 augusti-15 oktober				
Läsåret 2019/2020	821	811	10	Alla skolenheter har giltiga planer
Läsåret 2020/2021	787	776	11	Alla skolenheter har giltiga planer
Läsåret 2021/2022	862	848	14	Alla skolenheter har giltiga planer

Skolenheters egna analyser

Av 30 skolenheter är det 19 som har lika många eller färre incidentrapporter i år jämfört med förra läsåret. På 11 skolenheter har antalet incidentrapporter ökat.

Skolenheter med färre antal incidentrapporter – analyser av rektorer och utredningsgrupper

- Konsekvens av medvetet förebyggande och åtgärdande arbete.
- Fotbollsplanen avstängd med anledning av ombyggnad.
- Förstärkt skolstarten genom ökad personaltäthet för årskurs 1.

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

- Satsning på förebyggande arbete med eleverna.
- Förra årets ökning var direkt kopplade till en elev. Nu återgått till för skolan normal nivå.
- Tydligare struktur och möten för utredningsgruppens arbete, tydligare styrning av skolenhetens arbete.
- Strukturerad rastverksamhet.

Skolenheter med ökat antal incidentrapporter – analyser av rektorer och utredningsgrupper

- Konflikt mellan elever har uppstått under sommaren och som skolan hade att hantera vid terminsstart. Nu utagerat.
- 7 rektorer uppger att ökningen har tydlig koppling till utbildning/ CASE-arbete med budskap om vikten av att skriva incidentrapporter så snart elev uppfattar sig utsatt.
- Ett påbörjat och intensivt arbete med tryggheten på skolan, fler pedagoger skriver incidentrapporter. Ledningen har upprepat vikten av att skriva och anmäla incidenter och lagt tyngd på trygghetsarbete.
- Ett tiotal incidentrapporter är kopplade till en elev som råkat i många konflikter. En särskild insats är gjord för denna elev som numera inte förekommer i incidentrapporteringen.
- Satsning utifrån ATA - ansvar, trygghet och arbetsro, vid terminsstart. Inneburit nolltolerans och att fler incidentrapporter upprättats.
- 5/28 incidentrapporter är kopplade till en elev och koncentrerat till fyra veckor vid terminsstart. Insats och gott samarbete med vårdnadshavare gör att incidentrapporteringen runt denne elev har upphört.
- I arbetet med ökad studiero har personalgruppen sänkt toleransnivå för när incidentrapport skrivs.
- Incidentrapporteringen är till största delen kopplat till ett fåtal elever. Arbete inom EHT pågår.
- Konflikt på sociala medier som pågått längre tid. Aktivt arbete pågår; elevsamtal, möten med vårdnadshavare, byte av grupp, disciplinära åtgärder.
- Två elever utmanar och utagerar. Aktivt arbete med elevsamtal och samtal vårdnadshavare. Disciplinära åtgärder; varning, avstängning, byte av skolenhet. Polisanmälan, orosanmälan socialtjänst.

Platser

PLATSER	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Toaletter	Platser rapporterades inte	15	15
På nätet		9	15
Matsal		39	49
Idrottshall		33	43
Lektionssal		149	169
Skolgård, uppehållsrum		303	333
Korridor, förflyttningsytor		138	154

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

Andra platser		83	99
---------------	--	----	----

Jämförelseperioden är 15 augusti till 15 oktober. OBS! Flera platser kan anges i en incidentrapport.

Exempel på skolenheters åtgärder

Skolgård, uppehållsrum, korridorer och andra platser under elevens fria tid sticker ut vad gäller var kränkningar sker. I samband med lektioner, ofta utanför lektionssalar, upptäcks och rapporteras många händelser. Varje skolenhet har en Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling med åtgärder utifrån kartläggning.

Exempel på skolenheters åtgärder kring platser;

- Rastvärdsschema. All personal är schemalagd och det finns angivet var på skolgården personal ska befinna sig för att göra eleverna trygga och för att ingripa vid eventuella konflikter eller trakasserier och kränkningar.
- Strukturerad rastverksamhet planeras för F-9. Eleverna ska känna sig trygga på raster och i elevutrymmen utanför klassrummen.
- Strukturstöd för incidentrapportering används för att upptäcka kränkande behandling på ett tidigt stadium som noggrant analyseras varje vecka av utredningsgruppen.
- Gruppstärkande aktiviteter F-9. Mentorerna tillsammans med arbetslag ansvarar för att planera och utföra arbetet i såväl klasserna som i fritidsverksamheten. Kurator och trygghetsteam finns som stöd.
- Språkbruk, maktlekar och gruppträck F-9. Åtgärden planeras utifrån ålder och mognad med hjälp av litteratur, dilemmafrågor och konkreta övningar. Utförs i såväl klasserna som i fritidsverksamheten.
- Stop! Min kropp! Riktat arbete för F-3. Eleverna arbetar med åtgärden utefter ålder och mognad med hjälp av litteratur och konkreta övningar. Kurator och trygghetsteam finns som stöd till mentorerna som genomför.
- Trygghetsvandringar för att inventera tryggheten. Eleverna involveras i uppföljningen.
- All personal ska känna till och hänvisa till våra trivsel- och ordningsregler i alla situationer och till alla elever. Eleverna ska känna att vi vuxna tar deras upplevelser på allvar och tar tag i dåligt beteende. Incidentrapportering som följs upp internt för att se mönster och följa upp enskilda individer och händelser.
- Trygghetsråd. Representanter från Trygghetsteamet träffar elevrådsrepresentanterna 1 gång per läsår och diskuterar trygghetsfrågor och hur vi tillsammans kan öka tryggheten på skolan.
- Sociala samtal. Alla elever kommer under läsåret att ha minst ett enskilt samtal med en vuxen där fokus ska vara på elevens sociala sammanhang.
- Under lunchrasterna finns även ett uppehållsrum där högstadieläverna kan vara, rummet är alltid bemannat av vuxen.
- Lärarnas arbetsrum har placerats i direkt anslutning till där eleverna befinner sig på raster. Rasterna har delats in i åldersanpassade pass så att inte alla elever är ute samtidigt. Rastvärdarna på de olika passen har gula

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

reflexvästar med sitt namn för att eleverna lättare kan ta kontakt om elev behöver stöd av en vuxen.

- Alla klasser har en pedagog med sig vid lunchmåltiderna för att skapa en mer trygg samt lugn miljö i matsalen.
- Fotbollsplanerna är en plats där det händer många incidenter och därför kommer det att finnas en rastvärd i nära anslutning till fotbollsplanerna vid varje rast. Skolan har även regler för fotbollsplanen som gäller för raster.

Tryggheten bland elever ökar

När antalet incidentrapporter ökar är det lätt att förhastat dra slutsatsen att också otryggheten ökar när det i själva verket kan vara ett resultat av en ökad ambition att tidigt reagera på oönskade beteenden för att göra skolmiljön trygg.

Skyldigheten att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling inträder så snart en elev upplever sig utsatt eller att det kan finnas misstanke om att en elev kan vara utsatt. Antalet incidentrapporter är därför fler än hur många elever det är som har varit utsatta för kränkande behandling i skollagens mening.

Resultatet från den årliga elevenkäten (mars 2021) visar att upplevd trygghet för de lägre årskurserna under de senaste åren legat på en jämn och stillastående nivå (88%) medan trygghetsresultatet för årskurs 7–9 har ökat från 85% till 95%. Vid en jämförelse med riket för VT21 har Huddinge högre trygghetsresultat i både mellanstadiet och högstadiet (Skolinspektionens enkät genomförs i årskurserna 5 och 9).

Studieron har haft en positiv trend i årskurserna 3–9 under perioden 2018–2021. I mellanstadiet har Huddinge en högre andel elever som upplever studiero än riket (70% jämfört med 68%) och i högstadiet är skillnaden ännu lite större till Huddinges fördel (71% jämfört med 64%). Många skolor beskriver både trygghet och studiero som utvecklingsområden de arbetar aktivt med.

En muntlig fördjupning om hur skolor följer upp incidentrapportering, klagomål och skolinspektionsärenden inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet kommer att ges på nämndens sammanträde i juni.

Klagomålshantering och Skolinspektionsärenden

Klagomål

Klagomål inkluderar alla olika typer av ärenden som rör verksamheterna förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola. Klagomål kan gälla till exempel skolmaten, kränkande behandling, undervisning m.m.

Förvaltningen har valt att särskilt tydliggöra vårdnadshavarnas möjlighet till att lämna klagomål. Alla skolors egna hemsidor har länk till ett särskilt formulär på kommunens hemsida och rektorerna uppmanas också att hänvisa missnöjda vårdnadshavare till klagomålshantering.

Huddinge kommun ska enligt 4 kap. 7 och 8 §§ skollagen (2010:800) ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och om det framkommit brister se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Det finns möjlighet att lämna klagomål på verksamheten via formulär på hemsidan, via e-post eller via telefon. Ibland inkommer även klagomål från Skolinspektionen som överlämnas till den lokala klagomålshanteringen. Skolinspektionen gör då ingen egen utredning, men begär i vissa fall en redovisning för uppföljning.

När huvudmannen tar emot ett klagomål riktat till en skolenhet startas en utredning direkt om det inte hänvisas tillbaka till rektor för hantering (sker när klaganden inte tagit kontakt med rektor innan förvaltningen). Skolan kontaktas och lämnar ett bemötande till utredare. Om brister upptäcks vidtas åtgärder i form av stöd till rektor. Rektor får information om vilka rättsliga bestämmelser som är aktuella samt aktivt stöd gällande till exempel det digitala strukturstödet eller gällande utredning av behov av särskilt stöd samt upprättande av åtgärdsprogram. Syftet med omedelbara insatser är att åtgärda upptäckta brister under utredningens gång så det upphör. Vid behov följs åtgärderna upp av förvaltningen. Resultatet av utredningen meddelas klagande.

Analys av inkomna klagomål

När sammanställningen genomförs gällande klagomål delas de in i kategorier där fokus ligger på kränkande behandling och särskilt stöd. Detta för att följa Skolinspektionens tillsynsområden men även för att det är två områden med tydliga krav i skollagen. Det rör individärenden och förvaltningen har en skyldighet att agera efter barnets bästa. Det är inom dessa områden som stödinsatser oftast behövs.

I halvårets statistik har antalet ärenden ökat med tio stycken jämfört med förra årets period. Bland ärendena har fyra ärenden hänvisats tillbaka till rektor och fem ärenden är dubletter, dvs. att samma klagande lämnar två likadana klagomål men som diarieförs separat.

Det innebär att antalet inkomna klagomål ligger på ungefär samma nivå som året innan. Åtta av dessa ärenden resulterade i någon form av kritik. Fyra av dem rörde information till vårdnadshavare där rektor fick i uppdrag att hantera de uppkomna frågorna.

I ett av de övriga ärendena gavs kritik för brist på dokumentation men ingen åtgärd vidtogs då skolan under utredningens gång förde in underlaget i det verksamhetssystem som används vid anmälan och utredning av kränkande behandling (strukturstödet).

Ett annat ärende gällde en elev som upprepat blivit utsatt för kränkande behandling. Skolan hade vidtagit adekvata åtgärder, men dessa hade ändå inte hjälpt och förvaltningen gjorde bedömningen att ytterligare åtgärder behövde vidtas.

En skola fick kritik vad gällde anmälan, utredning, vidtagande av åtgärder samt dokumentation kring kränkande behandling. En större insats gjordes med bland annat case-arbete med hela personalgruppen och särskilda möten med både skolledning och utredningsgruppen.

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

Slutligen fick en skola kritik för att vid ett tillfälle inte anmält en incident och därmed inte utrett den. Däremot hade skolans trygghetsteam kopplats in för vidtagande av åtgärder samt att skolan var medveten om att en incidentrapport borde ha upprättats. Dessa resulterade inte att förvaltningen inte fann anledning att vidta ytterligare åtgärder.

Skolinspektionen

Vårdnadshavare har möjlighet att anmäla upplevda brister hos huvudmannen till Skolinspektionen som enligt 26 kap. skollagen är tillsynsmyndighet.

I Huddinges kommunala grundskolor rör anmälningarna främst ärenden gällande kränkande behandling, rätt till extra anpassningar och/eller särskilt stöd samt elevers rätt till utbildning (hög/problematisk frånvaro).

Vid skolinspektionsärenden ställer Skolinspektionen ett antal frågor som ska besvaras av huvudmannen i samråd med rektor. Skolinspektionen beslutar antingen om att ett ärende avslutas eller att huvudmannen föreläggs att vidta åtgärder. Om åtgärder inte vidtas kan huvudmannen föreläggas med vite.

Skolenheterna får utifrån det som framkommer i anmälningarna stöd om brister upptäcks. Ett exempel på stödåtgärder är möten med enhetens skolledning för diskussion och information.

Antal skolinspektionsärendena är vid detta tillfälle det lägsta som rapporterats på fyra år. Det förekommer endast två nya ärenden, varav det ena hänvisades till klagomålshantering för utredning (med redovisning till Skolinspektionen).

KOMMUNALA GRUNDSKOLOR	Klagomål inkomna till kommunen	Skolinspektions-ärenden	Klagomål till skolenheter
2021-05-01-2021-10-31	35	2	11
2020-05-01-2020-10-31	25	5	Notera nedan att uppgiften inte samlades in föregående år varför det inte finns något underlag att jämföra med.
	<ul style="list-style-type: none"> • Kränkande behandling 11 (6) • Särskilt stöd 3 (4) • Hög frånvaro 0 • Bemötande/kommunik. 2 • Skolmaten 2 • Trygghet 0 • Tillsyn 0 • Ledighet 0 • Lokaler 0 • Skolgården 0 • Undervisning 7 • Klassindelning 0 • Övrigt 10 (15) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kränkande behandling 2 (3) • Särskilt stöd 0 (1) • Övrigt 0 (1) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kränkande behandling • Särskilt stöd • Hög frånvaro • Bemötande/kommunik. 4 • Skolmaten 2 • Trygghet 1 • Tillsyn • Ledighet • Lokaler • Skolgården • Undervisning • Klassindelning • Övrigt 4

Klagomålsrapportering på skolenheterna

Under 2020 genomförde Skolinspektionen en tematisk kvalitetsgranskning av kommuners och fristående aktörers klagomålshantering. Huddinge kommun var utvalda för intervjuer med rektorer och förvaltningen som ägde rum under våren.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömde Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behövde inledas inom följande område:

Huddinge kommun behöver utveckla arbetet med klagomålshantering genom att sammanställa och kategorisera flera typer av klagomål som en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Från och med den här perioden rapporteras även de klagomål som rektorerna mottar på sina egna skolenheter. Utredare har tillsammans med en e-strateg på KSF-IT tagit fram en e-tjänst för rektorerna att rapportera i.

Genom att utöka rapporteringen till att även inkludera de klagomål som finns på skolorna samt användandet av fler kategorier skapar huvudmannen tydlighet och ökar transparensen. Utifrån de inrapporterade klagomålen från skolorna samt de klagomål som lämnats till kommunens klagomålshantering kommer huvudmannen öka möjligheten att upptäcka mönster vid specifika skolor. Det leder på längre sikt till att huvudmannen kommer kunna identifiera mönster och problemområden tidigare och då ge ett bättre riktat stöd till skolorna tidigare. Insatserna kommer kunna sättas in snabbare och därmed kommer ett önskat resultat uppnås på kortare tid. Förhoppningen är att kunna undvika utdragna processer på skolorna som inte gynnar de enskilda eleverna eller organisationen.

Under första perioden har totalt 11 klagomål lämnats in från rektorerna. Förvaltningen bedömer att det inte överensstämmer med verkligheten men i utvärderande samtal med rektorerna framkommer att det har förelegat svårigheter att hitta till själva e-tjänsten samt att rektorerna behöver påminnas om att rapportera eftersom det är en ny uppgift. Förvaltningen kommer vidta åtgärder genom att göra e-tjänsten mer lättillgänglig samt påminna alla om att rapportera samt hur.

Förvaltningens synpunkter

Det stöd som utgår från förvaltningen är uppbyggt kring de lagstyrda delarna om arbetet mot kränkande behandling och kravet på att det ska finnas rutiner för mottagande och utredande av klagomål som riktats mot verksamheten.

Skollagen anger att skolor ska ha årliga planer mot kränkande behandling och skolinspektionen följer upp skolenheternas planer i samband med såväl inspektioner av verksamheter som vid utredning av individärenden. Samtliga skolenheter använder det digitala strukturstödet och på varje skola finns en av rektor utsedd utredningsgrupp. Förvaltningen följer kontinuerligt upp skolenheternas arbete och återkopplar i såväl enskilda individärenden som genom utbildningsinsatser rörande lagstiftning, uppdrag och konkret arbete. Genom ett samarbete mellan förvaltningens utredare och kommunens skolenheter kring

Datum
2021-10-27

Diarienummer
GSN-2021/694.601

kränkingsutredningar, klagomål och skolinspektionsärenden har en effektiv arbetsgång utvecklats där brister i verksamheten tidigt upptäcks och åtgärderna blir omedelbara.

Samarbetet består av nära kontakt där rektorer och utredningsgrupper ges möjlighet till snabb rådgivning, vilket leder till omedelbara åtgärder från skolans sida. Rektorena tar ett större ansvar för vad som sker på skolorna och förvaltningen ges möjlighet att i tid ge stöd. Vårdnadshavarna och elever får bättre återkoppling samt hänvisas till klagomålshanteringen om de inte är nöjda.

En fungerande process har direkt lett till ett minskat antal ärenden till Skolinspektionen. Som nämnts ovan har siffran aldrig varit så låg. Slutsats kan dras att det arbete som sker tillsammans med skolorna och där fler incidenter och klagomål hanteras internt är anledningen till det minskade antalet skolinspektionsärenden.

En muntlig fördjupning om hur skolor följer upp incidentrapportering, klagomål och skolinspektionsärenden inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet kommer att ges på nämndens sammanträde i juni.

En av barnkonventionens grundtankar är att barn har rätt att få uttrycka sin mening och bli respekterad för den. Att i samband med kränkingsutredningar genomföra enskilda elevsamtal är ett tillfälle där barnets röst blir hörd, elever blir lyssnade till och deras perspektiv tas på allvar. En särskild satsning från förvaltningens sida har varit att skolorna ska ta tillvara barnens rättigheter att få sin röst hörd genom enskilda samtal. Detta har resulterat i mer grundliga utredningar från skolornas sida, vilket även visat sig i förvaltningens ärenden.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Ordinarie uppdrag och medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Johan Skofteröd
Utbildningsdirektör

Anna-Karin Mäntylä
Skolchef